

Baggrundsnotat om inkluderende læringsfællesskaber og specialundervisning

1. Baggrund – inkluderende læringsfællesskaber i Dragør Kommune

Folkeskolen skal grundlæggende tilgodese alle børns læring og trivsel. Børn med særlige behov skal så vidt muligt ikke udskilles til særlige undervisningstilbud, men undervises sammen med deres kammerater i den almene undervisning. Det skal ske med den nødvendige støtte og hjælpemidler. I Dragør Kommune arbejder man aktivt med at skabe inkluderende læringsfællesskaber for alle, hvilket afspejler sig i kommunes inklusionspolitik. Politikken fastslår, at man ønsker at fastholde børn og unge i de lokale kommunale tilbud. Man ønsker gennem en inkluderende pædagogisk praksis, at de lokale fællesskaber i institutioner, skoler og fritidstilbud skal have et lærende og udviklende tilbud til alle børn og unge.

I dette baggrundsnotat vil en række af de initiativer, der i øjeblikket arbejdes med omkring inklusion og inkluderende læringsfællesskaber i folkeskolerne i Dragør Kommune blive præsenteret. Ligeledes vil processen omkring visitation og de økonomiske aspekter, der er forbundet med inklusionsindsatserne, blive gennemgået.

2. Arbejdsgruppe om inkluderende fællesskaber

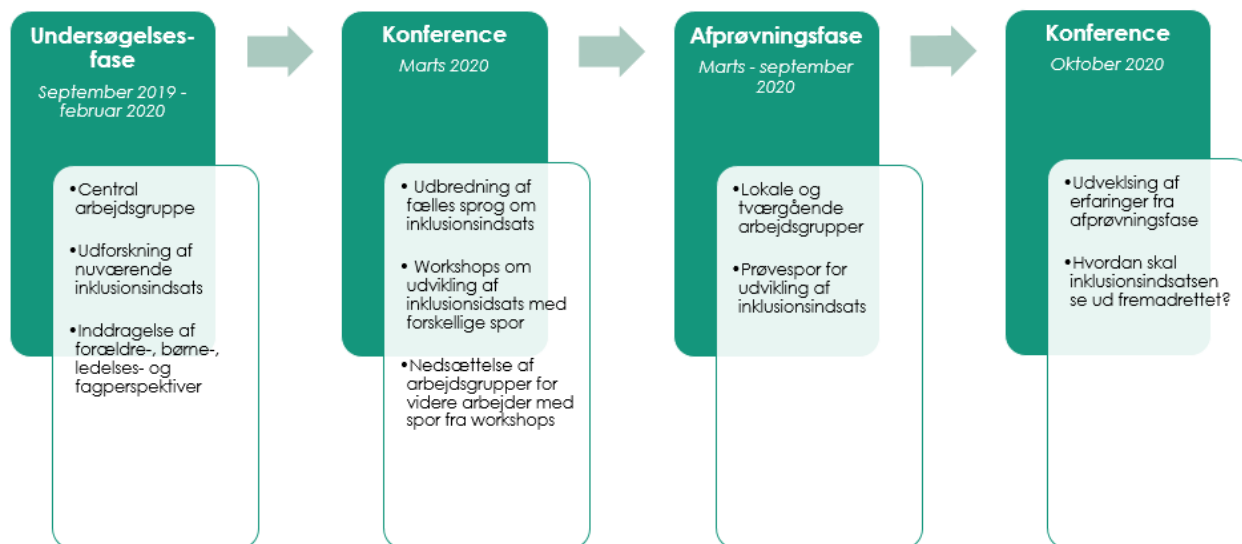
For at undersøge, styrke og videreudvikle arbejdet med inkluderende læringsfællesskaber på folkeskolerne i Dragør Kommune, blev der i efteråret 2019 nedsat en arbejdsgruppe med dette formål. Arbejdsgruppen består af Børne-, Skole- og Kulturchefen, didaktiske ledere og inklusionsmedarbejdere fra skolerne, en fælleskommunal inklusionsvejleder og konsulenter fra forvaltningen.

Arbejdsgruppens formål er og har været at undersøge, hvad der kendetegner tilgangen til inkluderende læringsfællesskaber i Dragør Kommune, og komme med konkrete forslag til at udvikle indsatsen, så alle børn oplever at være en del af et meningsfuldt fællesskab i folkeskolen. Målet er at skabe fælles fokus og sprog omkring inkluderende læringsfællesskaber i Dragørs skolevæsen samt at igangsætte arbejdet med den videre udvikling af indsatserne. Det er centralt at understrege, at arbejdsgruppens formål ikke er at opfinde en helt ny måde at arbejde med inkluderende læringsfællesskaber, men i stedet at bygge videre på det eksisterende fundament og arbejde. Dette skal blandt andet ske ved at styrke koordinationen og sammenhængen i indsatserne, der allerede eksisterer på området.

2.1 Arbejdsgruppens aktiviteter

Arbejdsgruppens aktiviteter, har været opdelt i fire faser: En undersøgelsesfase, en fælles konference, en afprøvningsfase og en opfølgende fælles konference. De fire elementer fremgår af figuren nedenfor.

Procesplan for udvikling af inklusionsindsats i Dragør Kommune

Som det fremgår, er undersøgelsesfasen og konferencen i marts allerede gennemført, og afprøvningsfasen er nu startet op. Konferencen i marts var primært henvendt til ledere og medarbejdere, og bestod af en række fælles oplæg, der blev efterfulgt af en workshopdel. I workshopdelen havde deltagerne tilmeldt sig forskellige spor, som skulle danne afsæt for det videre arbejde med indsatserne omkring inkluderende læringsfællesskaber. De syv workshopspor var blevet fastlagt af arbejdsgruppen ud fra arbejdet i den indledende fase. Her blev der blandt andet udarbejdet en mindre undersøgelse omkring inkluderende læringsfællesskaber i Dragør, hvor både elever, forældre, medarbejdere med flere blev interviewet. Undersøgelsen er vedlagt dette baggrundskatalog som bilag.

På de forskellige spor skulle deltagerne udarbejde forslag til prøvehandlinger. Nedenfor er de forskellige workshopspor samt prøvehandlingerne, der blev udarbejdet, oplistet.

Spor 1: Co-teaching

Prøvehandling 1: Uro i xx klasse på St. Magleby Skole

Prøvehandling 2: Afprøvning af co-teaching forløb på Dragør Skole

Prøvehandling 3: Afprøvning af co-teaching på Nordstrandskolen

Spor 2: Trivsel i udskolingen

Prøvehandling 1: Gruppensammensætning

Prøvehandling 2: Mindre fokus på tal – mere fokus på lyst til skoleliv

Prøvehandling 3: Den fortsatte forældreinddragelse

Prøvehandling 4: Overnatning på Kongelundsfortet

Spor 3: Angst, ængstelighed og skoleværing

Prøvehandling 1: Hurtig, komprimeret, flerfaglig indsats

Prøvehandling 2: Opmærksomhed på yngre søskende til elever med skoleværing

Prøvehandling 3: At se alle børn

Spør 4: Pauser

Prøvehandling 1: Pust og spillecafé

Prøvehandling 2: Legepatrulje

Prøvehandling 3: Tværfagligt samarbejde for et udvidet mellemrum

Spør 5: Den børnevenlige skole

Prøvehandling 1: Samle på stjernestunder

Prøvehandling 2: Selvstyrende teams

Spør 6: God og fleksibel visitationspraksis

Prøvehandling 1: Socialrådgivere på skolerne (nævnt af to grupper)

Prøvehandling 2: Drejebog/procedure for visitation

Spør 7: Åbent laboratorium

Prøvehandling 1: Samskabelse af kulturelle aktiviteter

Prøvehandling 2: Børnenes dag

Frem mod oktober arbejder hver gruppe videre med de enkelte prøvehandling, som den centrale arbejdsgruppe samlet vil følge op på. På baggrund af den nuværende situation med delvis nedlukning af skolerne, mødes arbejdsgruppen medio maj for at vurdere, hvilke prøvehandling der kan iværksættes, og fra hvornår.

3. Initiativer i forlængelse af budgetproces og merforbrug

Udover ovenstående proces, der har taget sit udspring i en faglig ambition om at styrke kompetencerne til og kvaliteten i arbejdet med at skabe inkluderende læringsfællesskaber, her det også siden august 2019 stået klart, at der er et (stigende) betragtelig merforbrug vedrørende udgifterne til specialundervisning. Derfor er der taget en række konkrete initiativer til at bremse stigningen i udgifterne, og på sigt også sænke dem.

3.1 R-skema vedrørende special-SFO.

I forbindelse med budgetdrøftelsen i foråret 2020 er der vedtaget et R-forslag, som skal reducere udgifterne til special-SFO, ved at gennemgå de elever, der modtager et special-SFO-tilbud nu, med henblik på at vurdere om en eller flere elever vil kunne have gavn af et SFO-tilbud på en almen skole i Dragør. Dette gøres konkret ved, at en arbejdsgruppe bestående af afdelingschefen for Børn, Skole og Kultur, inklusionskonsulent fra støttekorpsset, samt medarbejdere fra de tre almene skoler/SFO'er gennemgår visitationspapirer, skoleudtalelser mv. for de elever, der på nuværende tidspunkt går i en special-SFO. På den baggrund vurderes det, om og i givet fald hvordan der kan skabes et kvalitativt godt tilbud til eleverne i almen-SFO'erne i Dragør.

Det er en del af budgetforslaget, at der tilføres almen-SFO'erne en ressource på kr. 50.000 per elev, der gives et tilbud i almen-SFO'en.

4. Visitationsproces: Henvisning til specialskoler og behandlingsskoler

Dragør Kommune bestræber sig på, at alle børn og unge har mulighed for at indgå aktivt i faglige og sociale fællesskaber. Der arbejdes løbende med forebyggende pædagogiske indsatser (inklusionsvejledere, støttepædagoger mv.) i Dragørs 6 dagsinstitutioner og 3 skoler. I de tilfælde hvor fagpersoner på skoler eller dagtilbud er udfordret i forhold til at fremme et barns udvikling, trivsel og læring, undersøges som det første, om der er mulighed for at brede perspektiverne ud og finde nye handlemuligheder lokalt. De didaktiske ledere/inklusionspædagogerne er involveret i sagen på skolerne og støttekorpsset på dagtilbudsområdet.

Ressourceteamet, som også på forskellige stadier kan være inddraget i sagen, består af psykologer fra RoF (Rådgivning og Forebyggelse, Tårnby Kommune), sundhedsplejerske, inklusionsvejledere, børneteamet (socialrådgivere, Borgere og Social), der alle kan være involveret afhængigt af sagen. RoF-indsatsen fra Tårnby Kommune er en del af det forpligtende samarbejde (delaftale 2) mellem Dragør og Tårnby Kommune, der også omtales som PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning).

Af hensyn til barnets eller elevens udvikling, trivsel og læring – og defineret som et inklusionsmål i kommunens inklusionspolitik – ønskes skellet mellem normal- og specialtilbud nedtonet, og visitation til specialtilbud er altid med henblik på tilbagevenden til ”almen undervisning”. Det vil i mange tilfælde være et samarbejde mellem daginstitutionens/skolens medarbejdere, RoF, forældre, evt. sundhedspleje, evt. børneteamet, der vurderer behov for special- eller behandlingsskole og laver en indstilling til visitationsudvalget i Dragør Kommune. I indstillingen til visitationsudvalget vedlægges en række forskellige dokumenter heriblandt en PPV (Pædagogisk Psykologisk Vurdering), en Børnefaglig Undersøgelse (ved visitation til behandlingsskole eller anbringelse) eller eksempelvis en liste over fraværsprocent fra skolen. Anbragte børns skolegang behandles ikke i visitationsudvalget, det er i stedet Børneteamet (socialrådgivere) i Borger og Social, der henviser direkte i sådanne tilfælde.

Visitationsudvalget består af fire faste medlemmer, nemlig:

- Afdelingschefen for Borger og Social
- Afdelingschefen for Børn, Skole og Kultur
- Teamleder af Børneteamet, Borger og Social
- Souschef i Børn, Skole og Kultur (leder af Støttekorpsset)

Derudover inviteres de relevante fagpersoner i forhold til den konkrete drøftelse, det kan være:

- Evt. lederen af RoF (Rådgivning og Forebyggelse, Tårnby Kommune)
- Evt. lederen af Ungecenter-Tårnby
- Evt. rådgivere fra Børneteamet (ikke beslutningstager, fremlægger/udbyr indstilling)
- Evt. skoleleder/daginstitutionsleder (ikke beslutningstager, fremlægger/udbyr indstilling)
- Evt. psykolog (ikke beslutningstager, fremlægger/udbyr indstilling)

Når visitationsudvalget bevilliger specialskole, er det RoF, evt. i samarbejde med Børneteamet, der henviser barnet til en egnet skole i samråd med barnets forældre. Når visitationsudvalget bevilliger behandlingsskole, er det sagsbehandler fra Børneteamet, der henviser barnet til en egnet skole i samråd med barnets forældre.

Udgifter til specialskoler og behandlingsskoler

Når barnet starter i forløb på en *specialskole*, eksempelvis Tårnbygård eller Kastrupgård, betales udgifter hertil fra skolevæsnets fællesudgifter (sektor 3) såvel som udgifter til transport (buskort eller taxakørsel) samt special-SFO/fritidstilbud. I forhold til transport er det også en mulighed at forældre til barnet selv bringer/henter og modtager kompensation fra kommunen. Når barnet starter på en *behandlingsskole* betaler skolevæsnets fællesudgifter ligeledes for undervisningsdelen (sektor 3), og Borger og Social betaler for behandlingsdelen (sektor 6). Undervisningsdelen til anbragte børn fra Dragør betales af fællesudgifter skolevæsen (sektor 3). Anbringelsesudgifter og følgeomkostninger hertil betales af Borger og Social (Sektor 6).

Opfølgning på barnets udvikling

Som opfølgning på barnets udvikling er der fastlagt datoer til en såkaldt revisitation, hvor visitationsudvalget, med skriftligt notat om barnets forløb fra pågældende specialskole eller behandlingsskole, tager stilling til barnets videre uddannelsesforløb. I forbindelse med revisitationen vurderes løbende behov for både kørsel, fritidstilbud og skole-/behandlingstilbud. Den beskrevne henvisningsproces er sammenfattet i nedenstående figur.

5. Budgetmæssige tiltag vedrørende specialundervisning

I foråret 2020 er der truffet nogle særlige budgetbeslutninger, som også har betydning for inklusions- og specialundervisningsområdet.

R-forslag om special-SFO

På mødet i Kommunalbestyrelsen den 28. april 2020, blev det besluttet at spare på udgifterne til special-SFO'er. Som konsekvens af denne beslutning, er der nu nedsat en arbejdsgruppe med blandt andet inklusionsvejleder og SFO-ledere, som går i gang med at gennemlæse alle papirer vedrørende visitationer til special-SFO, med henblik på inden sommerferien at kunne begynde at kontakte forældre til børn i special-SFO'er for at indgå i en dialog om mulighederne for en tilbagevendende.

Dette giver mulighed for at stille skarpt på, hvilke betingelser og kompetencer, der skal være til stede i et alment tilbud, for at kunne give et tilfredsstillende tilbud til elever i udsatte positioner. På den måde spiller denne proces rigtig godt sammen med en række af de tiltag, der er nævnt ovenfor i kapitel 2.

Ny ressourcetildelingsmodel

Som en del af forårets budgetdrøftelser og budgetopfølgning vedrørende merforbrug på specialundervisningsområdet, har det været drøftet, at indføre en ny ressourcetildelingsmodel i forhold til specialundervisning. Formålet hermed skulle være, at give et større økonomisk incitament til skolerne i forhold til at undgå visitation af elever til specialundervisning. Dette er sket i en række andre kommuner, uden at der dog kan påvises en positiv effekt heraf.

Som ovenfor nævnt, arbejdes der på at lave en ny visitationsproces, hvor blandt andet skolelederne er tættere involveret. Desuden er der planlagt en sagsgennemgang, hvor skolelederne sammen med forvaltningen gennemlæser alle visitationspapirer, på de elever der er visiteret til specialundervisning og behandlingsskoler, med henblik på at få en dybere forståelse af de problematikker, der gør sig gældende for det enkelte barn.

Det forpligtende samarbejde

Som en del af aftalen om en ny model for kommunal udligning, er der åbnet op for en drøftelse af det forpligtende samarbejde med Tårnby kommune, herunder en mulig hjemtagelse af f.eks. PPR-opgaver og specialundervisning. Det er for tidligt at sige, hvad der er den rigtige organisering af disse områder, men det åbner i hver tilfælde mulighed for en mere indgående drøftelse af, hvordan disse opgaver løses bedst muligt.